

Lokalt ägandeskap i omställning till hållbara energisystem

Elin Slätmo

Senior Research Fellow och Team Leader

Människa och klimat 2024 – när energiomställningen kräver samhällsförändring

Tema 1 – Konsten att styra och hantera målkonflikter

1 oktober 2024

Vilken roll har lokalt ägandeskap i omställning till hållbara energisystem?

Tre forskningsfrågor:

1. Vilka är **möjligheterna och riskerna** med samt **värdet** av olika typer av lokalt ägandeskap i förhållande till hållbar energiomställning?
2. Hur kan **lokalt ägandeskap organiseras** för att stödja hållbar energiomställning?
3. Vilka **policyrekommendationer** kan göras lokalt, regionalt och nationellt i Sverige för att främja positivt lokalt ägandeskap?

Hur vi gick till väga

- Litteraturstudie
- 5 fallstudier
- Lärnätverk för samskapande
- Referensgruppsträffar

Möjligheter och risker med att äga lokalt

- Lokalt ägande innebär inte nödvändigtvis småskaliga lösningar och effekter
  - Brf Igelbodaplatån producerar 540.000 kWh årligen genom sina solpaneler (på plats 52 i Sverige)
  - Bornholm Havvind önskar producera 450.000 MWh årligen från havsbaserad vindkraftspark
- Möjligheter och mervärden: samhörighet, självbestämmande, lokala kretslopp, fylla lokala behov, ekonomiska fördelar, motverka klimatförändringar
- Risker: ekonomisk risk att gå i borgen, landskapspåverkan, konflikter om utrymmet

Organisering och framgångsfaktorer för lokalt ägd energi

Olika sätt att organisera sig

- Ekonomisk förening
- Andelsägande (dansk ekonomisk förening)
- Bostadsrättsförening
- Kooperation
- Aktiebolag

Vad är centralt för de som lyckats?

1. Kompetens och kunskap
2. Inkludering och kommunikation
3. Samverkan med offentlig sektor
4. Långsiktighet och tålamod
5. Eldsjälar och alternativ till det

Guide för lokalsamhällen och beslutsfattare

- Brist på tydliga strukturer och politiskt stöd gör det svårt för lokala energiprojekt att blomstra.
- Lokala aktörer, ses ofta som hinder snarare än möjligheter.
- Mer stöd efterfrågas på EU-nivå såväl som nationell, regional och lokal nivå.

Rekommendationer till politik och förvaltning

1. Tydligare regler för lokalt ägd energi
2. Samspel mellan central styrning och lokala initiativ genom proaktiv energiplanering
3. Inkluderande processer och rättvist ägande
4. Tydligare politisk styrning och utbildning för tillstånd och finansiering
5. Översyn av skatteregler
6. Dialog om ansvar för balans, och kompensation för energibalans i systemet

Lokalt ägda energi projekt, en del av lösningen på klimatutmaningarna och stärker lokalsamhällen!

TACK

Slutresultat presenteras februari 2025!

